Aaron Vuola 21.2.2023

Eduskunta
Ympäristövaliokunta
YmV@eduskunta.fi

Ympäristövaliokunta, kirjallinen lausunto 21.2.2023

Asia: U 110/2022 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi pakkauksista ja pakkausjätteistä, asetuksen (EU) N:o 2019/1020 muuttamisesta ja direktiivin 94/62/EY kumoamisesta

Pyydettynä lausuntona pakkaus- ja pakkausjäteasetusta koskevasta U-kirjeestä Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Ehdotetulla pakkaus- ja pakkausjäteasetuksella on merkittäviä vaikutuksia suomalaiselle metsäteollisuudelle, missä valmistetaan uusiutuvasta raaka-aineesta kierrätettäviä pakkausmateriaaleja ja pakkauksia suomalaisille, eurooppalaisille ja globaaleille markkinoille.

Valitettavasti Komission esitys uudeksi pakkaus- ja pakkausjäteasetukseksi suosii uudelleenkäytettäviä pakkauksia uusiutuvien ja kierrätettävien kustannuksella, eikä kannusta fossiilisten raaka-aineiden vähentämiseen. Pahimmillaan vaikutus voi olla päinvastainen, kun kierrätettäviä kuitupohjaisia pakkauksia korvattaisiin muun muassa paksusta muovista valmistettavilla pestävillä pakkauksilla eri käyttötarkoituksissa. Uudelleenkäytettävien pakkausten puhdistamiseen kuluu runsaasti vettä ja energiaa, mitä ei useinkaan huomioida niiden elinkaarilaskelmissa.

Valtioneuvoston kanta huomioi erinomaisen hyvin kierrätyksen merkityksen

On kiitettävää, että valtioneuvosto katsoo asiaa laajemmasta perspektiivistä ja näkee, että uudelleenkäytön ja kierrätyksen tulisi olla toisiaan täydentäviä ratkaisuja. Valtioneuvosto ei esimerkiksi kannata varauksetonta uudelleenkäytön suosimista, vaan katsoo, että tavoitetasoja ja poikkeamaistarpeita tulisi vielä arvioida tarkemmin. Etenkin taloudellisten toimijoiden kuljetuspakkauksissa tulisi vaatia kierrätettävyyttä, ei uudelleenkäyttöä. Suomen kannassa on hyvin nostettu esiin, että jätepuitedirektiivin (2008/98/EY) mukaisesti jätehierarkiasta poikkeaminen voi elinkaariajattelun mukaisesti olla tietyissä tapauksissa perusteltua. Valtioneuvosto myös katsoo, että vuodelle 2040 ulottuviin vaatimuksiin sisältyy epävarmuuksia. Myös metsäteollisuus näkee näin pitkälle ulottuvien tavoitteiden asettamisen haasteellisena olemassa olevilla lähtötiedoilla.

Suomen kannassa myös oikeutetusti peräänkuulutetaan elinkaarilaskelmiin nojaavia tutkimuksia eri pakkaustyyppien kokonaisympäristövaikutuksista sekä elintarviketurvallisuuden ja ruokahävikin huomioimista pakkausjätteen vähentämisen

yhteydessä. Niin ikään on positiivista, että Suomi ei tue komission ehdottamia kieltoja eri pakkaustyypeille, vaan painottaa koko elinkaaren aikaisten vaikutusten huomioonottamista ennen kuin kieltoja asetetaan. Kartonkipakkausten kohdalla tämä tarkoittaa esimerkiksi niiden korkean kierrätysasteen huomioimista.

Valtioneuvosto katsoo, että biopohjaisilla materiaaleilla on tärkeä rooli irrottauduttaessa fossiilisista raaka-aineista.

Kannassaan valtioneuvosto katsoo, että muiden kuin kokonaan muovisten pakkausten muovisia osia (esim. kartonkipakkausten pinnoitteet ja päällysteet) koskevat kierrätetyn muovin käyttövaatimukset vaativat lisätarkastelua erityisesti teknisen toteutettavuuden osalta. Metsäteollisuus yhtyy tähän kantaan ja tukee myös valtioneuvoston ehdotusta siitä, että vaatimuksia voitaisiin täydentää biopohjaisella muovilla. Tämä tarkoittaisi, että kierrätetty ja biopohjainen muovi olisivat asetuksessa tasavertaisia, mikä edesauttaisi tavoitteiden saavuttamista. Kierrätetyn muovin käyttövelvoitteet tulisi rajata pääosin muovista valmistetuille pakkauksille.

Metsäteollisuus toivoo, että myös jatkoneuvotteluissa jäsenmaiden neuvostossa ja EU:n parlamentissa Suomi **korostaa kierrätyksen ja uudelleenkäytön toisiaan tukevaa roolia.** Parhaiten tämä saavutetaan niin, että siinä tapauksessa, kun eri pakkaustyypit ja -materiaalit täyttävät kunnianhimoiset kierrätettävyys- ja kierrätystavoitteet, tulee niiden olla kategoristen uudelleenkäyttövaatimusten ja kieltojen ulkopuolella.

Pakkausten osalta tulisi aina olla mahdollista valita ratkaisu, jossa koko elinkaaren aikaiset ympäristövaikutukset on minimoitu. Tämä ei ole mahdollista, jos lainsäädännöllä ohjataan käyttämään uudelleenkäytettäviä pakkauksia kaikissa sovelluksissa.

Metsäteollisuus pitää tärkeänä, että Suomi suhtautuu kriittisesti komissiolle ehdotetun toimivallan siirron laajuuteen. Kuten Suomen kannassa todetaan, kyse on luonteeltaan teknisistä asioista, mutta niillä on keskeinen merkitys ehdotetun sääntelykokonaisuuden täytäntöönpanossa (kierrätettävyys, kierrätys, kierrätetyn materiaalin käyttö) ja näin ollen sidosryhmien ja teollisuuden osallistaminen komission säädösten valmisteluun on välttämätöntä.

Metsäteollisuus ry

Paula Lehtomäki
toimitusjohtaja